

Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor s Davidem Kozohorským

Příloha č. 2: Rozhovor s Lukášem „Strašákem“ Valou

Příloha č. 3: Rozhovor s Pavlem Pillárem

Příloha č. 4: Rozhovor s Davidem Čermákem

Příloha č. 5: Rozhovor se Stanislavem Hrabětem

Příloha č. 6: Rozhovor s fanouškem Sparty Praha

Příloha č. 7: Tabulka s fanouškovskými weby fotbalových klubů (tabulka)

Přílohy

Příloha č. 1: Rozhovor s Davidem Kozohorským

O povinné registraci fanoušků a sociálních sítích:

Velké téma je registrace fanoušků na stadionech, kdy kluby chtějí, aby fanoušek odevzdával nějaká data. Když si vezmeme sociální sítě, tak můžeme vidět, kolik je člověk ochoten umístit do prostoru dat. Na Facebooku člověk řekne, kdy se narodil, ukáže fotky. Ale když fotbalový klub chce, aby dal rodné číslo, tak se brání. Fanoušci se vzedmuli právě proti tomu. Vadí jim, co najednou po nich kluby chtějí. Myslím, že toho si všimnou i ti, kteří se o fotbal moc nezajímají.

Na internetu může být ale člověk do jisté míry anonymní. Ne zrovna na Facebooku, ale v různých diskuzích jméno není potřeba.

Dobře, ale myslím, že normální člověk, který jde na fotbal, by neměl mít problém dát klubu rodné číslo. Je to jako ukázat průkaz pojištěnce u doktora. Když si kupuju věci přes internet, dám číslo karty. Když dneska bude někdo chtít zneužít mých osobních dat, tak to prostě udělá. I díky tomu jak je tomu v médiích věnovaný prostor – co by fanoušek měl poskytnout a co nemá. Stejně si na druhou stranu myslím, že to dopadne tak, že ty karty budou muset být.

A necítí se fanoušek v tomto ohledu diskriminovaný?

No, tak přece je to jeho volba, jestli na fotbal jde nebo ne. Zase musí brát v úvahu, že je součástí nějakého byznysu. Kluby to nestojí málo peněz. Musí se starat o stadion, udržovat klub. Je to byznys jako cokoli jiného. A pokud jsem majitel stadionu a vím, že mi ho nějaká skupina může týden co týden zničit, tak bych se měl bránit. Prohlídky u vchodů jsou jedna věc a ty jsou naprosto neúčinné. Myslím si, že registrace fanoušků je to minimum, které by vůbec vadit nemělo. Ve výsledku je to otázka – je lepší mít na stadionu armádu nebo poskytovat nějaké minimální množství osobních dat, které by daly klubu nástroj eliminovat aspoň z části, kdo na stadion chodí.

Nezaměřila se média už jen ta to, jak potlačit násilí a veškerá negativa namísto toho, aby pracovala na tom, jak zviditelnit kladné věci?

To si nemyslím. Když budu mluvit třeba o televizi, tak to nejlepší co pro nás jako médium existuje, je první záběr stadionu, který je plný. Hned mluvíme o tom, že

atmosféra je fantastická, že je vyprodáno. Když se blíží nějaký velký zápas, tak média ráda podávají informace o tom, že je 14 dní dopředu vyprodáno. Natačíme fronty na zápas. To se v médiích objevuje. A vysílání fotbalu je náš produkt, takže se tomu snažíme udělat i reklamu. No ale pak přijede Sparta do Teplic slavit titul a fanoušci přeruší pětkrát zápas, házejí dýmovnice pod nohy svého trenéra. To negativum má vždycky bohužel ten silnější hlas. Neřekl bych ale, že by média hledala a priori nějaký konflikt fanoušků. Jsme audiovizuální médium, takže můžeme obrazově ukazovat fandící diváky. To my můžeme pro ta pozitiva udělat.

A vysílání záběrů násilí?

Rekl bych, že se po nás i do určité míry chtějí. Máme vyzkoušené, že když je neukážeme, tak jsme pod kritikou, že zkrslujeme skutečnost. Na rozdíl od toho FIFA a UEFA neukazuje takové záběry. Mají takové nařízení ve vysílacích manuálech. Chtějí mít jenom pozitivní záběry a snaží se eliminovat negativní jevy. Nás se týká pouze výroba Ligy mistrů a jsme pod dohledem. V těchto bodech je to jasně dané.

Z pozice komentátora veřejnoprávní televize - do jaké míry si můžete dovolit být na straně fanoušků?

My držíme nějakou linii. Když mám ale pocit, že se děje něco špatně, reaguji. Každý ale máme nějakou míru, kterou nepřekročíme. Je to individuální.

A kde je ta míra u vás?

I podle reakcí mých kolegů z televize mám tu hranici dál. Je na každém z nás do jaké míry jsme schopni angažovat svoje názory. V případě zápasu Slavia – Olomouc jsem měl pocit, že tam ze strany vedení klubu nedocházelo k dostatečné trpělivosti vůči fanouškům. Takže jsem na to poukázal. Nemusel jsem to říkat a třeba by to nikdo jiný neřekl. V takových případech se celkem vyžívá kolega Bosák, který narovinu řekne, že jsou fanoušci například „paka“. Taky se můžeme bavit o tom, zda by to měl říkat v přímém přenosu. Netroufám si říct, že by měl novinář neustále chránit klub nebo chránit fanoušky. Ale je pravda, že fanoušek je v podstatě to hlavní. On platí a na něm záleží, zda bude ten produkt úspěšný nebo ne.

O Lukášovi Valovi:

On pochopil, že aby byl respektovaný nejen fanoušky ale i elitami kolem fotbalu, tak se musí chovat jinak. Nemůže být neustále v opozici. A má na to intelekt chovat se jinak a začlenit se do mainstreamového vnímání co by se mělo. Ale po delším rozhovoru i on řekne: Co je na tom špatného, když se fanoušci někde bijí? Dobrý, fajn kluk, ale když se o tom bavíme do hloubky, tak je stejně na straně těch rowdies. V podstatě je omlouvá.

A není to ten správný středobod?

Ano, vždyť s ním se taky komunikuje. Dává rozhovory, byl v televizi.

O fanoušcích:

Musíme jasně strukturovat, o jakých fanoušcích mluvíme. Když zmíníme například slávistickou Tribunu Sever tak ano, je to nádherné. Je to paráda. A do nich se infiltuje skupina, která třeba Slavii ani nefandí a může se něco stát, třeba rvačka apod. Je tam skupina, kterou fotbal zajímá, fanaticky fandí Slavii, ale je třeba ochotná se porvat. A pak jsou lidi, kteří chodí fandit, jdou se tam vyřvat a jsou úplně v pohodě. Stačí jim to. Jde o tu malou skupinu lidí, která na sebe trhává tu negativní pozornost. Ta skupina „normálních“ lidí je ale větší - kluby se například snaží, aby na fotbal chodili i ženy.

Pokud stadiony nebudou zabezpečené v dlouhodobém měřítku, tak tam například ženy nikdy chodit nebudou.

A nejsou právě ty malé skupiny těmi, kdo tvoří tu pravou atmosféru?

To si nemyslím. Když si zase vezmeme slávistický Sever, tak ano, ti dělají atmosféru. Ale na druhou stranu nejsou schopni vylimovat tyhle lidi, kteří prostě při první příležitosti ten klub podrazí. O tom se mluvilo několikrát. Tým dá gól a fanoušci tam naházejí dýmavnice, že se 10 minut nehraje. A najednou to je špatně - hráči vychladnou, vypadnou z tempa a ze sportovního hlediska jim to uškodí. A ti fanoušci, kteří nosí vlajky a za kterými i my stojíme, prostě nejsou schopni je ze stadionu dostat.

Jde to vůbec vylimovat?

Asi to nejde. Ale to je věčný boj, který musí fotbal vést – a třeba ho někdy vyhraje. Ty skupiny, které dělají zlo, musejí být trestány. Ne, aby šli do vězení, ale zákazem vstupu na stadion. A teď jsem u toho, kdo by měl mít to právo jim zakázat vstup na stadion. Myslím si, že by ho měl mít samotný klub. Je to jeho byznys, jeho produkt. Když půjde třicet lidí do divadla a zdemolují ho, tak co se stane?

Divadlo nebude hrát.

Hlavně jim neprodají vstupenky na další představení.

Dobře, je ale těžké srovnávat divadlo s fotbalem.

Princip je ale stejný ne?

Jak by tedy podle vás měl vypadat správný fotbalový fanoušek? Měl by fandit, povzbuzovat...nenadávat?

No asi nenadávat. To je zase otázka míry. Fotbal, pokud chce udržet nějakou kontinuitu, by měl do ochozů přivádět mladé. Vypěstovat u malých kluků vášeň pro fotbal, aby na něj pak chodili celý život. Když ale bude kluk sedět na tribuně, kde uslyší každých deset minut nadávku...

Takže bude radši FAČR kvůli nadávkám přerušovat utkání.

To je pochopitelně nesmysl.

Myslíte, že to byla reakce předsedy FAČR Miroslava Pely na slovní útoky fanoušků na jeho osobu? Spojování jeho jména s korupcí apod.?

Nemyslím si to. Nechal si podle mě poradit od špatných lidí, kteří měli pocit, že hnutí musí něco směrem k fanouškům udělat a špatně to vyhodnotili.

I obecně vzato, co Fotbalová asociace dělá pro fotbalové fanoušky? Neměla by se místo vymýšlení nových pokřiků (jedna z aktuálních věcí na stránkách FAČR je snaha vyměnit pokřik „kdo neskáče, není Čech“ za nějaký nový a údernější pozn.) zabývat důležitějšími věcmi?

My tady máme nějakou představu o profesionalismu. Ti, kteří dělají práci v televizi, politici, funkcionáři atd. Přitom ta úroveň, kterou považujeme za profesionalismus, je třeba na západ od nás úplně jinde. U nás objevili, že mají dělat marketing teprve nedávno. U toho si vzpomenu na často kritizovaného Josefa Csaplára. On používá několik hesel, která sedí. Jedním z nich je, že fotbal je byznys. Úplně stejný jako prodávání praček. Takže fotbal musí pracovat s trhem a asociace musí vědět, co fanoušci chtějí. A nejde to udělat za rok. Fanoušci musí ten zájem cítit tak 10 let. Stejně

jako si musí myslet, že 10 let je liga čistá – bez korupce. Jakmile je liga 9 let zmítána korupčními skandály, tak fanouškům nikdo za rok nenamluví, že už je to v pořádku.

Zmínil jste, že fotbal je byznys. Tohle je ale pro klubistu skoro sprosté slovo.

Ten ať si nemyslí, že je to byznys. Ale klub musí vědět, že to tak je. On potřebuje vydělat peníze.

I kdyby to tedy bylo „veřejné tajemství“, fanoušek to stejně bude vnímat prostřednictvím machinací s podíly v klubech, cen lístků a tak dále. Vidí to na každém rohu. Pojd'me ale ještě k tomu marketingu, fotbalovému byznysu.

Dobře. Tak já si třeba pod pojmem marketing představuji nastavení ceny lístků na základě nějakých dlouhodobých analýz. Kluby ale takové informace vůbec nemají. Zaměstnávají málo lidí. V Jablonci mají například až teď klasického tiskového mluvčího. Zároveň jsou kluby netrpělivé. Zainvestují 2 milióny do skautingu a za rok se představenstvo sejde s tím, že to nemá efekt. A jdou s rozpočtem dolů. Někteří fotbalisté zase neradi mluví do televize. Oni si neuvědomují, že jejich platy pokrývá také suma za televizní práva. To například v Německu všechno tohle vědí a je to automatické. Musím ale říct, že s hráči se to poslední dobou zlepšuje.

Pyrotechnika na stadionech. Ano nebo ne?

Asi ano, ale jakmile to vletí na hřiště, je to špatně.

Můžeme mluvit o kontrolované pyrotechnice? Je možné uzavřít jakousi dohodu?

Můžeme, ale potom přijde fanoušek s dýmovnicí, kterou hodí trenérovi pod nohy.

V tom případě mu nebude umožněna další návštěva stadionu.

To spolu souvisí. Jakmile nebudou dané jasné protiakce, tak k těmto věcem bude docházet. Když bude napsané, že pokud hodí fanoušek dýmovnici na hřiště, půjde na půl roku do vězení nebo po něm bude klub vymáhat 200 000,-, tak už je to na jednotlivcích, zda do toho půjdou. Ale pokud pravidla nejsou a fanoušek ví, že na něj nikdo nemůže, tak to hrozí daleko víc.

Z trochu jiného pohledu. Pokud byste komentoval vyprodané derby pražských „S“ a pět tisíc fanoušků by mávalo světlicemi, řekl byste například, že vytvářejí atmosféru nebo pochválil světelnou „choreografii“?

Nevím. Opravdu nevím.

Tam je možná ta hranice. Ta míra, přes kterou v komentáři nepůjdete.

Vezměte si třeba zápas Olympiakosu s Panathinaikosem. Ve chvíli, kdy padne branka, začne celý sektor „hořet“. Dělá to smrad, dým z kotle k vám po dvou minutách přijde, nic nevidíte, pálí vás oči. Nemyslím si, že je to nutné. V Bundeslize moc pyrotechnika není a atmosféra je tam skvělá. Já osobně jsem schopen tolerovat nějaké dvouminutové oslavy, když padne gól. Chvíli tam hoří jedna, dvě světlice – fajn. Ale v opačných případech to má až příliš vedlejších účinků.

Dobře. Tak si představte velkou choreografii se světlicemi a dýmovnicemi na začátek, když hráči nastupují, vítr to hned odvané. Je konec a může se hrát. Ocenil byste potom v komentáři pyrotechniku?

Tak bych třeba řekl, že atmosféra je dobrá. Ale asi bych to nějak nespecifikoval. Počkal bych si ale, jestli bude potom na hřišti dobrá viditelnost. Pokud ne, můžu říct – pěkné,

ale hráči v tom potom běhají. Přijde mi, že za těch pár vteřin, je tam mnoho negativních souvislostí, které s tím bohužel souvisí.

Viděl jste nedávno vysílaný cyklus ČT Kmeny a konkrétně díl o fotbalových fanoušcích?

Vím, o co jde, ale ještě jsem ho neviděl.

Je možné, že když se fanoušek „vypíše“ anonymně na internetu, že poleví násilí? Že mu to bude stačit? Nebo je to naivní myšlenka?

Tak jak komu to bude stačit.

A může to tedy klesnout? V době nových médií, internetu?

Tak plno lidí ventiluje svůj vnitřní tlak v diskuzích a je to na tom vidět.

Dokážete odpovědět na otázku v jaké vývojové fázi je český fanoušek?

Díky tomu, že fotbal sleduje mnoho lidí, dělá ho nejvíc lidí, je v něm hodně peněz, v podstatě kopíruje vývoj ve společnosti - nic jiného. Manýry, zvyky, tolerance k věcem jako je korupce atd. To podle mě přesně kopíruje. Jakmile se zvedla vlna proti korupci politiků ve společnosti, tak se to samé stalo ve fotbale. Lidé začali být hlasitější. Fotbal prostě pevně souvisí s tím, jak se vyvíjí společnost. Na 100%.

A média jsou – nebo by měla být – nezávislým pozorovatelem?

Podle toho, jak k tomu přistoupí. Jak nezávisle budou o věcech informovat. Když atmosféra ve fotbale strhne média k tomu, aby informovala spíš pozitivně, tak se to stane. Ale média i z toho fotbalového hnutí dostávají spíš negativní impulsy. Ať už Berbr nebo předtím Košťál, který řekne do novin, že ho fanoušci nezajímají, ať jdou na kuželky. Zákulisní politické boje, Křetínského kabelu. A když to pozorujete, tak měsíc co měsíc se objevuje nějaká negativní věc.

Ale ne vždy to souvisí s fanoušky.

No ale fanoušek na ně reaguje. Sleduje ten fotbal. Na jednu stranu slyší, pojdte na fotbal a fanděte, ale taky to hnutí vysílá negativa. Je to ale i tím, že mezi sebou fotbalové špičky bojují. Jde o velké peníze a moc. Zatímco v hokeji, kde také můžou být nějaké aféry, funguje omerta a zamete se to pod koberec, ve fotbale na sebe všichni házejí špínu a informují o takových aktivitách média. A toho využívají hlavně bulvární periodika, kterým jde především o čtenost.

Když jste zmínil bulvár, tak sportovní média mají v tomto ohledu řekněme trochu volnější režim. Je to v pořádku? Může být sport bulvární?

V Česku kromě Deníku Sport není žádné vyloženě sportovní (tištěné) médium, takže ten nemá na trhu konkurenci. A jelikož je ještě v konglomerátu s čistě bulvárně zaměřeným deníkem, tak dochází k propojování. Já se jim ani nedivím, že to tak bulvarizují. Ale je to zas něco jiného než běžný bulvár. Je to propojené s webovým iSportem.cz, model jako v zahraničí. Nezacházejí do nějakých intimností, já proti nim určitě nic nemám. Ale hlavní věc bude v té konkurenci. Kdyby tu vycházel ještě jeden sportovní deník, který by se zaměřil na čistě seriózní sportovní žurnalistiku, tak by to třeba bylo zajímavější. Ale těžko říct, zda by se na našem malém trhu dva sportovní, tištěné deníky udrželi.

Vraťme se ještě k té vývojové fázi fanouška.

Ano. Je to takové vyčkávání. Dochází k boji o fanouška a ten fotbal si to konečně začíná uvědomovat. Dlouho platilo, že u nás se sleduje fotbal hokej a pak nic. To se mění. Zpopularizoval se například biatlon. Fotbal se musí snažit utvářet nějakou vlastní image. Další krok v souvislosti s prací s fanoušky bude osamostatnění ligy. Ten byznys bude povýšen ještě na vyšší úroveň. Musí se víc zprofesionizovat. Bude se muset vybudovat nový management, jako má například anglická Premier league. Marketing, obchod - firma, jak má být. Teď je taková ta doba před „výbuchem“, kdy fotbal musí dokázat, že nestojí na partě „bafuňářů“, kteří tu přežívají z dob socialismu.

Takže jakési obrození?

Dala by se to tak říct. Konec mecenášů s černými penězi. Pokud nebude fotbal postupovat správným směrem - a samostatná liga je podle mého dobrým postupem, tak to bude mít těžké. A myslím si, že fanoušci čekají, co se stane. I v souvislosti s chováním na stadionech. Fanoušek čeká, jestli se fotbal očistí. Ale to jak jsme říkali, nejde za rok. Já jsem optimista.

Příloha č. 2: Rozhovor s Lukášem „Strašákem“ Valou

O současném stavu fanoušků:

Od starších fanoušků jsem slyšel, že doba krátce před revolucí byla nejdrsnější, akorát se o tom tolik nepsalo. Režim si nemohl dovolit prezentovat, že tady jsou nějaké skupiny revolucionářů, které dělají nepořádek. Nemohlo se o tom tolik mluvit. Současná situace je nejklidnější za posledních 30 let nebo vůbec ve fotbale.

V několika zdrojích se uvádí za milník v chování fanoušků události při výjezdu Sparty do Banské Bystrice.

Nevím, jestli je to milník. Podle mého se ty věci děly i předtím, ale jak jsem říkal – nemluvalo se o tom, nebylo to vidět. Možná milník v tom, že to bylo poprvé více medializované. Podchytilo to víc lidí, protože to viděli.

A film *Proč?* rozvoji pomohl?

No určitě. Pro spoustu chuligánů je to kultovní záležitost. Lidi to milují a hlášky z toho filmu kolují dodnes. Obsazení, herecké výkony a samozřejmě samotné téma...

Paradoxně to původně mělo mít výchovný odraz.

To vím, byl jsem na jedné besedě s Radkem Johnem, kde se o tom mluvalo. Říkal, že to mělo mít opačný účinek a že to naopak lidi víc podnítilo. Záporní hrdinové si vždycky najdou své příznivce a lidi, kteří jsou nějakým způsobem frustrovaní, v tom našli zalíbení, protože našli sami sebe. Pro spoustu lidí to mohl být odstrašující příklad, ale další část lidí to přitáhlo.

A film je samozřejmě také médium, takže jestli se do té doby nemohlo nic psát ani točit – a najednou vznikl film...

... přestalo to být tou undergroundovou věcí, o které ví jen málo lidí. Je to hodně vidět a spousta lidí chtěla být součástí něčeho, co se probírá.

Dovedete si představit, že by se třeba natočilo něco, kde by se tak nezvýrazňovalo chuligánství? Protože, když už se něco natočí, je to spojené s násilím.

Každý film ve vás musí něco zanechat. Vzbuzuje emoce. Nikoho by asi tudíž nebavil fanoušek, který by přišel na zápas, dal si párek a potom zas v klidu odešel. Na tomto

nepostavíte scénář - na „slušných“ fanoušcích. Takže ne, neumím si představit, že by se natočil film, kde by nebylo násilí – nebo ne ani násilí, ale něco, co vytrhne diváky z každodenní reality. To je to, co lidi baví. V tomto směru je společnost strašně pokrytecká, protože lidi nadávají na chuligány, ale všichni to sledují a všechny to strašně baví. Kupříkladu iSport.cz před časem dělal online přenos z příjezdu fanoušků Lechu Poznaň. A lidi u toho sedí a komentují to.

Bulvární média také lidi určitým způsobem baví, najdete v tom podobnost?

Na 100%. Tam je podobnost v emocích. Extrémnost. Každá zpráva musí mít emoci a je asi jedno jestli je pozitivní nebo negativní. Ještě k tomu filmu. Najdou se extrémně pozitivní virální videa, kde fanoušci překvapí někoho na svatbě a podobně. Ale převažují negativní filmy a videa. Bulvár využívá stejných podnětů. Emoce, extrémy, zajímavosti.

Může být sport bulvární? Tam je to přece jen založené spíš na práci s titulkem, grafické úpravě...

Dneska to jde všechno směrem, kdy to lidem přijde normální. Dřív lidem stačilo ke stimulaci mozku nebo jakýchkoliv potřeb méně. Protože možností bylo méně. Dnes si hledáme extrémnější formy zábavy, extrémnější formy vyjadřování. Na internetu je mnoho článků. Proč by právě ten váš měl být nejvíc čtený? Čím upoutáte pozornost? Titulkem, bulvárností, zajímavostí a i tou extrémností. Tím, že vyvoláváte emoce. A sport k tomu sklouzl snáz, protože samotný produkuje emoce. Takže myslím, že ve sportu je to víc pochopitelné než v jiných odvětvích.

Může to být tím, že u nás Deník Sport nemá konkurenci, co se týče tištěných médií?

Určitě. Ale i kdyby se tu objevila konkurence, která by psala seriózně, tak by se neuživila. Lidé by stejně kupovali Deník Sport - bylo by to pro ně zajímavější. To je to, co chtějí číst.

Možná by se neuživil i z hlediska dnešní doby „nových médií“.

On i Deník Sport má dle mého problém se uživit jako tištěné médium. Není to legrace.

Pravděpodobně se financuje i ze zisků online verze iSport.cz, také inzerce.

Je to možné, z reklamy. Ale určitě nežije z příjmů z prodeje.

Po revoluci se otevřely nové možnosti. Zmínil jste, že jsme navyklí na určitý stav věcí, někam se vyvíjíme. Je fanouškovská kultura odrazem společnosti?

Určitě. Já jezdím i po stadionech v zahraničí a všude tam se dívám, proč lidi chodí na fotbal ve vyšších počtech a u nás ne. A čím víc cestuji a bavím se s lidmi, tak poznávám, že my Češi jsme ve všem naprostý střed. Nemáme se například tak dobře jako Švýcaři, ale zase ne tak špatně jako lidi v Chorvatsku. Ve Švýcarsku mají lidi peníze, ale jsou znudění. Neumí si užívat života. V Chorvatsku by si zase užívali, ale nemají za co. To samé s emocemi. Nejsme ani tak chladní jako Švédové, ale nejsme tak temperamentní jako Balkánci. My jsme přesně něco mezi. Ve Švýcarsku chodí na stadion dobře zajištění lidé a mají fotbal jako takové vytržení z té všední reality. A je to i dané tím, že tam žije spousta Srbů a Albánců. V Německu je to podobné – je to pro ně forma odreagování. My se máme velmi dobře, i když si stále na něco stěžujeme. Já jsem šťastný, že žiju tady. Ale mrzí mě, že na fotbal nechodí tolik lidí. A jestli je fotbalová kultura odrazem společnosti? Ano, je. I co se týče mentality, hrdosti. A je tu ještě jedna věc. Když to přeženu, tak jsme naposledy jako národ bojovali na Bílé hoře. Jinak jsme

se vzdali nebo šli se silnějším. Následovali jsme toho, komu se zrovna dařilo. To stejné funguje ve fotbale. My neumíme zůstat věrní tomu, co jsme si na začátku vybrali. Jednou je to Slavia, teď Plzeň, potom třeba Baník. Komu se zrovna daří. Nebo se fanoušci stáhnout do ústraní. A když se začne vyhrávat, tak se znovu objeví.

A co například fanoušek Slavie, který se přijde podívat, když má čas – ale zároveň si koupí i lístek na Plzeň, která bojuje s Kodaní o Ligu mistrů. Takový fanoušek vám nevadí? Fandí přece českému týmu.

Nevadil mi do té doby, dokud byla Plzeň klub bez fanoušků, kteří se dneska bijí do prsou, jak jsou věrní a nejlepší příznivci. Plzeň jsem vlastně do té doby ani nebral jako konkurenta. Ale dneska když vidím plzeňské fanoušky, kteří ještě před dvěma lety o fotbal ani nezavadili, tak mi to vadí. Tím pádem bych se nešel na Plzeň podívat. Každý klub utvářejí fanoušci. Na Jablonec třeba nikdo nechodí. Pro mě jsou rivalové Sparta, Baník, Bohemians, kterým fandí spousta lidí. Ti fungují desítky let. Pro mě je dnes Plzeň pro smích. Fandí jí ti, kteří se přilepili na úspěch. Já se na ně maximálně podívám v televizi.

Ani v evropských pohárech Plzni nepřejete?

Ne. V minulosti jsem jí trochu přál, protože mi bylo sympatické, co ten tým dokázal. Ale v současnosti vůbec.

Můžou získat body do koeficientu.

To mi vůbec neříkejte. Koeficient, ten si klidně vybojujeme sami. My (Slavia) jsme koeficient dělali 17 let a dnes z toho těží jiné kluby. Nechci jim přát kvůli věci, která by nám případně mohla pomoci. Chci být úplně nezávislý.

Proč také mluvíme o Plzni. Česká televize nedávno natočila dokumentární cyklus...

...Kmeny. Ano, to jsem viděl. Tak to vidíte, co je to za fanoušky.

Když odhlédneme od dramaturgického záměru. Kdybyste vzal kameru a točil autobusový výjezd Sparty, Baníku, Slavie...

Tak je to jiné, o dost jiné.

V čem?

Řeknu to takhle. Já se pohybuji v určité společnosti, myslím si, že dobré. Ve svém soukromém životě. A když jsem jel na fotbal, myslel jsem, že zažívám extrém. Že je to banda primitivů, kteří vesměs mají vzdělání, ale jdou si na fotbal vypustit základní lidské pudy. Ale když jsem viděl tohle, tak my jsme západáci z Německa. Slavia je v tom úplně jiná. Vystupování, diskuze a průběh cesty jsou u nás naprosto odlišné. Lidé mají vzdělání, dobře vypadají, jsou zajištěni. Plzeň v Kmenech je zájezd z Hořtic. Když si vezmu náš výjezd do Lille – což je tedy opačný extrém – tak jsme probírali politické situace zemí, kvantovou fyziku apod. Máme ve skupině spoustu inteligentních lidí.

To je další příklad, kdy média vyobrazují fanoušky v negativech.

V tom případě si za to ale můžeme svým způsobem sami. Jestli se tohle děje, tak se nedivím, že si lidé myslí, že jsme primitivové. Veřejnost v tom poté vidí všechny fanoušky.

Proč Česká televize, která má nejvíc vychovávat sportovní publikum odvysílá takový pořad?

Nevím, postrádám smysl. Nelíbilo se mi to. Taky mám trochu pocit, že tvůrci fanouškům neřekli, k čemu bude nahrávka sloužit, že to půjde do televize. Myslím, že jsem zaznamenal na internetu nějaký názor, že ten hlavní aktér z tábora Plzeňských fanoušků to nevěděl. Oni tedy možná skutečně netušili, že z toho bude dokument. Ale je to jejich chyba. Já s novináři vycházím, a když to má smysl, nemám problém s nimi komunikovat. Ale nikdy bych nenechal natáčet takové věci. Ať to je novinář, nebo kamarád s kamerou.

Vy jste podle mě průkopníkem té zlaté střední cesty v souvislosti s médii. Spolupracujete s médii, ale zůstáváte součástí subkultury. Ale zaznamenal jsem i mnoho negativních reakcí na tento postup.

Když chcete být dobrým obchodníkem, musíte si zvolit cílovou skupinu, které prodáváte produkt. Drahý produkt prodáte bohatým lidem, ale nezavdělíte se chudým. A s fanoušky je to stejné. Já jsem to nedělal pro ty lidi, kteří na mě potom „plivou“. Nikdy vás nemůžou mít rádi všichni. Vybral jsem si cestu pomoci, kdy to samozřejmě kolikrát nevyšlo – neměl jsem něco medializovat apod. Hájím ale lidi, kteří jsou mi názorově blízcí. A oni to chápou a rozumí mi. Co si myslí ostatní někde na fóru je jedno.

Vždycky to ale tak nebylo. Kdy byl ten bod, kdy jste si řekl – musím na to jít jinak?

V mládí to byl exhibicionismus, tam nebyl žádný vyšší princip ani cíl, kterého bych chtěl dosáhnout. Nechtěl jsem s novináři mluvit. Několikrát jsem odmítl žádost o rozhovor. Až za mnou přišla starší sestra a přesvědčila mě k rozhovoru s Radimem Trusinou (MF Dnes). Znali se spolu dobře a sestra se mi zaručila, že rozhovor nebude zkreslený, bude férový, přesně tak, jak má být. Já jsem k němu svolil a povedlo se. A v tu chvíli jsem si řekl: Ono je to všechno jenom o lidech. Když bude člověk férový, tak nemám problém mu něco říct. Navíc jsem důvěřivý člověk a vždycky si myslím, že jaký budu na lidi já, takoví oni budou na mě. Samozřejmě jsem se několikrát napálil, ale postupně jsem si vyseletoval novináře, kterým věřím a kteří mě nepodrazí. No a na opačné straně jsou tu lidi, se kterým se odmítám bavit. A když už jsem dal rozhovor víckrát, tak bylo těžší říct - já už vám ho nedám. Navíc jsem dospíval a uvědomil si, že média mají obrovský vliv. A kdo toho zatím využívá? FAČR, policie a především proti nám fanouškům. V tu chvíli mě napadlo, že by se to dalo využít také v náš prospěch – pozitivně. O spoustě věcí, o kterých jsem chtěl, aby se mluvilo a vyvinul se nějaký tlak, média začala psát. Někdy mi ale uklouzla informace, kterou některá média využila proti nám.

Informace jakého druhu?

Od lehčích, například nechtěné vyzrazení choreografie, až po zásadnější, přesně už nevím. Ale když jsem potřeboval mluvit například o bojkotu domácích zápasů kvůli tomu, že v Edenu hráli Bohemians 1905, tak jsem občas něco postrčil. Potom jsem se zapletl do nějakých majetkových vztahů a řešily se stadiony. Nakonec se i díky tomu všemu podařilo založit Desítku pro domácí, aktivovat lidi, vytvořit tlak na politiky, majitele klubů. Ale jak jsem říkal, vše je to jen o lidech a někdo musí do novin tu informaci donést.

Takže se z fanouška stal i aktivista.

Svým způsobem určitě. Když jsem ještě bydlel s rodiči, tak mi říkali: „Neblázni, ty už jdeš do extrému. Jendou tě tady na ulici porazí auto...“ Ale toho já jsem se nikdy nebál. A Slavii jsem měl a mám tolik rád, že by mi to snad za to i stálo.

Akce, která mi utkvěla v paměti, byl pohárový zápas s Olomoucí, kde to vygradovalo až příliš.

To mělo také ještě trochu jiné pozadí. Průběh akce jsem měl vymyšlený, ale v té době (2011) existovala ještě webová stránka superslavia.com a poměrně hodně lidí na ní chodilo. Administrátor té stránky mi den před zápasem zavolal a řekl, že už ze situace ztrácí nervy – i proto, že neměl dostatek informací o dění v klubu a nevěděl o mém plánu. Sdělil mi, že zveřejní výzvu k vniknutí na hrací plochu, kde potom s fanoušky vykope hroby jako výstrahu a zaútočí. Vytušil jsem průšvih a začal jsem jednat. Lidí totiž čekali na impuls. Na někoho, kdo se toho chopí a udělá něco radikálního. Tak jsem říkal dobře, musíme udělat něco radikálního, ale pokud se stane tohle, tak je to průšvih a nemůžeme to dopustit. Tak jsem začal volat a řešit to. Nakonec z toho vyšel článek u nás na webu, kde byla výzva, že se půjde na plochu, ale bez toho extrému, který on plánoval.

Zmínili jste ten původní záměr?

Ne, vůbec. To se nedalo zveřejnit. Ale museli jsme přijít s nějakými konkrétními požadavky. Musíme mít něco relevantního. Nemůžeme tam jít s tím, že tady teď jen čekáme a protestujeme proti tomu, co vy děláte. Přijde člověk, co umí mluvit a zeptá se, co chcete? No a my bychom řekli, že vlastně nevíme. Stanovili jsme si tedy základní cíle, což v té době bylo získání licence na první ligu a jak chce Slavia postupovat. Měl jsem z toho hrozné nervy. A když jsme šli poprvé na hrací plochu před zápasem a podařilo se nám to následně zahnat zpátky, tak jsem cítil, že to bylo v pořádku. Ale už jsem slyšel od lidí: půjdeme tam znovu o půli. Bavilo je to, bylo to jiné. S tiskovým mluvčím Slavie jsme pak o poločase řešili, co budeme dále dělat a najednou se to rozeběhlo a semlelo. Mohl jsem některé věci udělat jinak, ale rozhodně nemůžu říct, že bych neměl čisté svědomí. Já navíc neměl na hřišti ani megafon nebo mikrofon. A lidé byli rozprostřeni po celé ploše. Tam bylo složité něco korigovat. Za co přejímám odpovědnost, je organizace. Fakt, že se na tu hrací plochu vůbec šlo. Ale znovu říkám, že to bylo v reakci na nějaký daleko větší extrém, který by přišel. Snažil jsem se najít nějakou cestu rozumu. Nakonec se to úplně nepovedlo, ale asi to tak mělo být.

Udělal byste to dnes jinak?

Jsem o pár let starší, takže bych měl možná zase o trochu jiný pohled na věc. Větší nadhled. Ale zase si říkám, jestli by to nebylo špatně. Někdy je lepší ta přímá cesta – srdcem. I díky tomu jsme později dostali poradní místo „u stolu“ v představenstvu Slavie, protože když přišli bratři Řebíčkové, tak se podobných věcí hrozně báli.

Je možné udržet delší dobu bez fanouškovských incidentů?

Podle mě není. Ty excesy jsou všude. Kolik ze zápasů, které se u nás odehrají, má nějaký vroubek? Máme přes 200 utkání v sezóně a na jednom se stane něco takového.

Ale to přece úplně stačí.

No určitě to stačí lidem, aby si udělali obrázek o nás fanoušcích. Ale paradoxně si myslím, že v poměru s Anglií se toho u nás děje daleko méně. Tam je ale velké množství zápasů, a tak se to ztratí. Navíc mají lidi zafixováno, že je bezpečno. Ale už i tady dostane fanoušek zákaz vstupu na stadion. Mírnější, ale dostane. Ale vadí mu to?

Já kdybych věděl, že bude Slavia příštích 10 let hrát evropské poháry, tak by mi to sakra vadilo. Ale jinak, co se stane? Dostanete zákaz, když chodíte například na Příbram? Z toho se nikdo nezblázní. U nás není tolik co ztratit. Větší represe vůči fanouškům by byla logická, kdyby se hrál fotbal na úplně jiné úrovni. I proto jsou například v Anglii schopni to zkousnout – protože tam se hraje fotbal vynikající.

Takže například aktuální možné zavedení identifikačních karet je dle vás příliš?

Je to nesmysl. My přece chceme, aby chodilo na fotbal víc lidí. Já třeba vezmu kolegy z práce, ale když jim řeknu, že potřebuju občanky, tak se mi na to vykašlou. Za to jim to nestojí.

Je to vážně tak velká cena?

To si myslím. Tak populární fotbal u nás zase není, aby to lidi byli ochotní podstoupit. A kdybych byl bezpečnostní manažer a chtěl bych to udělat, tak bych musel hlavně postupně.

A nemyslíte, že fanoušci typu „otec a syn“ na fotbal nebudou chodit, protože to není bezpečné?

Takové typy na fotbal dávno chodí. Ti, co řeknou, že tam nepůjdou, protože je tam nebezpečno, jsou ti, kteří tam doopravdy nechťejí jít. Tátové se syny na ramenou chodí a zpívají, sledují fotbal.

A půjdou třeba i na derby?

Půjdou na derby. Vždyť to je skoro pokaždé vyprodáno. Proč tam tedy chodí, když je tam „tak nebezpečno“ - a u derby je fakticky to riziko ještě větší. Není to tedy naopak? Že lidi přitahuje, že se tam něco děje? To spíš nechodí, protože vědí, že na normálním zápase nikdo nebude a tím pádem bude nuda. Na ty rizikové chodí hodně lidí, takže tam fanoušky jakoby nepotřebujeme. To na ty slabší utkání. Ale jestli by přitáhlo slabé utkání víc lidí, kdyby tam bylo ještě víc bezpečno. To si opravdu nemyslím.

Ted' trochu naivní představa – může vznik nových médií omezit násilí na stadionech? Fanoušci se vypíšou na sociálních sítích a v ochozech bude větší klid...

Nevím. U někoho to možná tak může fungovat. Nejsem psycholog, ale možná to pomáhá, jako odregování. Ale obecně si myslím, že to nemá dobrý dopad. Hlavně jsou lidi, kteří si to v hlavě nevyhodnotí a věří všemu, co čtou. Já už tyhle příspěvky nečtu. Nejsou odrazem reálných lidí, kteří chodí na fotbal.

Dokázal byste pojmenovat, v jaké vývojové fázi se nachází český fotbalový fanoušek? Mají určující vliv média?

Myslím, že se propojení s médii začalo daleko víc dít. Díky sloupkům, které vycházejí v Deníku Sport, v Lidových novinách. Daleko častěji si můžeme přečíst rozhovory s jednotlivými fanoušky, jejich názory. Vznikla občanská sdružení. Myslím, že působení lidí a fanoušků v médiích je větší a tím pádem je i větší působení médií na fanoušky a jejich formování. Myslím si, že se tu daleko víc tvoří fanouškovská kultura a nejen ve smyslu, že fanoušci jsou ti nejhorší. Redaktoři se často rekrutují z řad fanoušků a už to není tak jednostranné – že fanoušek je zlo. Už se řeší i věci z druhé strany – například, že pořadatelská služba špatně zasáhla. To pomáhá tvořit tu subkulturu. Lidi cítí, že na nich záleží. Že mají sílu, nějakou moc a to v dobrém slova smyslu. Mají se na koho obrátit, komu si stěžovat. Medializace a nová média hlavně dnes daleko víc ovlivňují a tím pomáhají k tvorbě kultury fanoušků.

Příloha č. 3: Rozhovor s Pavlem Pillárem

Mohou být sportovní média bulvární?

Bez ohledu na můj názor si myslím, že se obecně sportovní žurnalistika přiklání k té bulvarizaci – to je daný fakt. Je to světový trend, média ze sportovců dělají celebrity a jsou hledané i jiné než čistě sportovní atributy, což netvrdím, že je ve všech případech špatně. Ale sklon k bulvarizaci tady bezesporu je.

Není to i tím, že Deník Sport má u tištěných sportovních médií monopol, protože neexistuje reálná konkurence?

Tak Deník Sport sice má, jak říkáte monopol. Na druhou stranu je vidět, že i u něj náklady klesají a bojuje o své místo na trhu. K tomu příklonu k bulvarizaci: V Deníku Sport je dvoustrana, která se věnuje čistě perličkám ze života sportovců. Obecně deník přistupuje ke zjednodušení s atraktivními, bulvárnějšími tématy a to zpracování tomu odpovídá. Tohle teď ode mě není kritika. Je to hodnocení faktu, jak já ho cítím. Chápu, že třeba redaktoři Deníku Sport mají na to jiný názor, ale podle mého je tam ten příklon k bulvarizaci jednoznačný a vnímám to i jako snahu, nebo jednu ze snah vedení, jak udržet deník na trhu. Ač mají, jak jste říkal monopol, tak na číslech prodeje se to neodráží.

Píší v současné době média o fanoušcích objektivně nebo najdete příklad, kdy tomu tak není?

To by bylo možná na hlubší analýzu. Obecně jsou fanoušci lehce démonizováni - tak to vypadá z mého pohledu, kdy jsem s fanoušky v kontaktu téměř nepřetržitě. Vybírají se mnohdy více negativní témata, která u fanoušků pochopitelně jsou, ale na druhou stranu je tam i spousta těch zajímavých, pozitivních věcí, které bývají upozaděné. Nechtěl bych paušalizovat, že média obecně nepíšou o fanoušcích objektivně - to by asi opravdu bylo na rozbor od média k médiu - ale troufám si říct, že psaní o fanoušcích by se od spousty médií dalo pojmout pozitivněji.

Vy s fanoušky pracujete na denní bázi. Byl jste jimi jako tiskový mluvčí někdy požádán o jakousi mediální pomoc? Prosazení jejich názorů nebo stížností? Nebo se fanoušci obecně spíš vyhýbají střetu s médii?

Je to určitě spíš druhá možnost. Pracujeme s fanoušky v rámci komunikace klubu s ultras, nebo ať už je nazveme jakkoliv. A tahle část, aspoň co se týče fanoušků Plzně, se kontaktu s médii vyhýbá. Naopak čas od času přichází nějaká prosba z médií o rozhovor nebo focení, a ta se bezezbytku nesetkává s úspěchem.

Tušíte proč?

Tak já si myslím, že oni obecně média jako taková neuznávají, nemají k nim pozitivní vztah. Je to dáno tím, že mají své názory na jejich práci a obecně neuznávají ten pohled moderního fotbalu. Oni prostě fandí a nemají potřebu se víc prezentovat. Já ten jejich názor respektuji. Mnohdy bych rád vyšel novinářům vstříc, protože si myslím, že se mají fanoušci čím pochlubit, ale respektuji, že nechtějí.

A z vaší strany byla snaha o to přesvědčit je v některých případech, kdyby to mohlo pomoci klubu?

To fanouškovské spektrum, ať už v Plzni nebo jinde, je poměrně široké. Jsou tu věrní fanoušci, kteří fandí v kotli a někdy do novin ty rozhovory dali s tím, že vím o fanoušcích, kteří jsou ochotní a také schopni do médií hovořit. Nicméně ultras, kteří udávají směr, se médiím opravdu vyhýbají. Není to tím, že bychom neuměli s fanoušky trochu mediálně pracovat, ale skupina ultras, která je pro novináře vlastně nejvíce zajímavá je z toho venku. A jak jsem říkal, já to respektuji a v tuhle chvíli už se je ani nesnažím kontaktovat s rozhovory.

Fotbalová veřejnost v poslední době zaznamenala dokumentární cyklus ČT „Kmeny“, na kterém jste se podílel (jméno Pavla Pillára je v závěrečných titulcích). O které fanoušky v tomto případě šlo?

Já jsem se na tom nepodílel. Tohle bych rád dementoval. Já jsem pouze autorovi udělil akreditaci na utkání, protože se prokázal jako redaktor České televize a nebyl tudíž důvod, aby ji nedostal. A to byl jediný kontakt mezi námi. Co se týče dokumentu Kmeny, já na něj samozřejmě mám názor a ten je a priori negativní. A velmi mi osobně vadilo, že jsem tam byl z neznámých důvodů uveden jako někdo, kdo se na tom podílel. Tady vzniklo určité rozhodnutí našich fanoušků na tomto dokumentu spolupracovat, ale z jejich reakcí se domnívám, že ten dokument také nesplnil jejich očekávání. Ale tohle všechno bylo mimo klub. Autoři zkontaktovali fanoušky bez nás, na což mají plné právo. Klub se podílel pouze udělením akreditace.

Ještě v souvislosti s Kmeny se objevil názor, že fanoušci samotní nevěděli, co se točí a kam materiál bude směřovat. Můžete to potvrdit nebo vyvrátit?

To já nemůžu bohužel komentovat. Já jsem v kontaktu s fanoušky, ale ty názory bych neprezentoval. Za prvé je jich několik a za druhé bych nerad mluvil za fanoušky. Já jsem velmi rád, že vzájemně komunikujeme, takže bych si nechtěl pokazit vztah, který jako klub s fanoušky máme. Jediné, co můžu říct je můj názor. Ani ne jako zaměstnanec, ale spíš osobní.

Mohou média ovlivnit chování fanoušků? Když pomineme tedy skupiny podobné plzeňským ultras, kteří je nerespektují. Například tím, že přehánějí nebo nedostatečně informují o některé události?

Určitě mohou. Média obecně utvářejí názor většiny lidí na události. Takže pokud je tady nějaká nedokonalá informovanost nebo bulvarizační systém zpravodajství, tak mohou fanoušci obecně (nejen ultras) reagovat na základě toho jak to bylo prezentováno. Neříkám, že je to vždycky špatně. Pokud šlo o apel na fanoušky - ve smyslu chovejte se slušně, tak to může být opodstatněné. Ale tak jak vy se ptáte, to chápu. Ta přehnaná bulvarizace médií nebo nějaká selektivní informovanost o některých tématech samozřejmě může ovlivnit názor fanoušků a tím pádem i jejich reakce na stadionu.

Když to trochu rozšíříme, můžeme o médiích mluvit jako o hlavním vlivu, který působí na současný vývoj chování fotbalového fanouška?

Tohle je celkem široké téma, ale ve sportu jako takovém je samozřejmě nějaká společenská atmosféra, která za poslední roky - co se týče české společnosti - zaznamenala velký vývoj a v neposlední řadě na ni působí média. Ale fanouškovské spektrum je stále do jisté míry utvářené zevnitř, vznikají tam kontakty a média určitě mají velký vliv, o tom není sporu, ale to není jen ve fotbale, ale v celé společnosti.

Netroufal bych si však v tuhle chvíli říct, že média jsou tím hlavním bodem v chování fanoušků nebo jejich vývoje.

Vy jste zmínil vliv na společnost jako celek. Mohou být tedy fanoušci jakýmsi odrazem společnosti?

Fotbal je lidovou zábavou, takže tam určitě najdeme společenský populační vzorek. Ale že by byl fotbal a jeho příznivci odrazem společnosti, to si netroufám říct. Je to pro mě neprozkoumaná oblast. Já jsem rád za nás, Plzeň, že se daří dostávat na stadiony čím dál víc žen, víc dětí, všech věkových a společenských skupin a to je také cíl – zaujmout fanoušky a přitáhnout je na fotbal. I ty, kteří to třeba ještě před lety nebrali jako formu nějaké alternativní zábavy. Nám se to v tuhle chvíli daří a jsme rádi, ale i přesto bych si netroufl říct, že třeba plzeňská Doosan aréna je v tuto chvíli odrazem nebo nějakým ideálním vzorkem společnosti v Plzni. Myslím, že je to asi na jinou debatu - s někým povolanějším, než jsem já.

Co je v chování fotbalových fanoušků za hranicí únosnosti? Jaký je například váš názor na pyrotechniku na stadionu?

Tady bych to asi rozdělil do dvou skupin. Pyrotechnika je samozřejmě oficiálně zakázaná, to znamená, že z pozice zaměstnance klubu apeluju na fanoušky, aby pyrotechniku nepoužívali. Přináší totiž pokuty, nepříjemnosti. Na druhou stranu, pokud bych se oprostil od profesního začlenění, tak uznávám, že některé pyro show, které předvedli naši fanoušci, měly své kouzlo a my se s fanoušky pokoušíme dohodnout do budoucna na nějaké podobné akci. Pokud je k tomu nějaký důvod – výročí nebo oslava něčeho, tak jsme schopni se domluvit, aby použití pyrotechniky bylo řízené. Abychom o něm dopředu věděli a dokázali jsme na ně upozornit všechny složky. Pokud by se kluby s vedením asociace byly schopné domluvit s fanoušky na nějakém hlášeném použití pyrotechniky, ideálně po skončení zápasu za dohledu bezpečnostních složek, tak myslím, že to té atmosféře na stadionu nemusí ublížit, naopak jí může pozvednout. Bavím se ale o pyrotechnice typu světlice. Co se týče třeba dýmovnic, tak tam já osobně hledám smysl použití.

A takové dohody mezi klubem a fanoušky už proběhly?

Ano, už jsme se několikrát dohodli. Samozřejmě se to liší v případech evropských pohárů, kde to možné není. Jednalo se o zápasy, kdy se jednou uctívala památka zemřelého fanouška a podruhé to bylo klubové výročí. Domluvili jsme to po skončení utkání, abychom nenarušili zápas případným dýmem a nahlásili to všem složkám, abychom předešli nějakému nepříjemnému překvapení. A takovéto nahlášené akce dopadly úspěšně. Ta komunikace může být do jisté míry komplikovaná (ne všichni jsou srozuměni s dohodou mezi fanoušky a klubem), ale za Plzeň můžu říct ze svých zkušeností, že už tu byly pokusy s použitím kontrolované pyrotechniky a že dopadly dobře.

Příloha č. 4: Rozhovor s Davidem Čermákem

Bulvár v jistém směru ovlivňuje veřejnost. Je přípustné, aby byla bulvární sportovní média?

Záleží na tom, co si pod pojmem "bulvární" představíme. Je pravda, že velká část masových médií, a nejen sportovních, se v posledních letech vyvíjí směrem, který někteří lidé mohou označovat za bulvární. Podle mě je takové označení nepřesné: novináři se jen v některých případech snaží doplňovat zpravodajský pohled i příběhy a emocemi, což nepovažují nutně za projev bulvarizace. Tu si spojují spíš se způsobem, jakým si někteří novináři obstarávají informace a jak se je snaží "prodat". Konkrétně ve sportu se dá najít mnoho na první pohled skrytých příběhů a zajímavostí, které často nemusí souviset přímo s děním na hřišti, proto mají lidé tendenci takové informace označovat za bulvární. Podle mě ale ve sportovních médiích své místo mají.

Pokud ano, může to být i tím, že v tištěných médiích nemá Deník Sport konkurenci?

Ačkoli spadá pod stejného vydavatele jako bulvární deník Blesk, netroufl bych si označit Deník Sport za bulvární médium. Je pravda, že například trochu odlišně pracuje s titulky, víc využívá slovních hříček, celkově možná působí "odlehčeněji". Přesto mi označení bulvár evokuje spíš jiné tituly. Navíc mi připadá, že v poslední době se naopak Deník Sport pouští i do odbornějších témat a diskuzí: třeba na internetové verzi iSport.cz existuje pořad Rentgen, kde redaktoři do hloubky rozebírají různé herní situace a prvky z české fotbalové nejvyšší soutěže. To, že Deník Sport nemá konkurenci, bych přičítal spíš tomu, že se jedná o zavedenou značku, vždyť v Česku vychází už od roku 1953. Nerad bych se pletl, ale mám pocit, že u nás ani nikdy nevycházel jiný čistě sportovně zaměřený deník.

Existují v redakci iDNESu nějaká nepsaná pravidla o referování o fanoušcích?

Žádná taková pravidla nemáme. K psaní o fanoušcích přistupujeme stejně jako k jakýmkoli jiným tématům.

Do jaké míry si může redaktor v iDNESu dovolit projevit sympatie s určitými interakcemi fanoušků (pyrotechnika, choreografie, pokřiky při verdiktech – které se ukážou být nesprávné apod.)?

Záleží na konkrétní situaci. Pokud například fanoušci vytvoří pěknou a neurážlivou choreografii, není nic špatného je pochválit. U pyrotechniky je to složitější: někdy může být hodně působivá, i hráči si ji třeba pochvalují, ale nikdy nevíte, co může způsobit. Tam by tedy mělo být referování opatrnější, podle mě není úplně vhodné fanoušky za použití pyra přímo chválit. Spíš je to ve zpravodajské rovině: popíšeme, co vidíme. Pokud fanoušci překročí hranici, je na místě jejich chování odsoudit, upozornit na něj, aby se o něm mluvilo a začalo se s ním něco dělat. Napadá mě třeba zápas Sparty v Evropské lize na hřišti Slovanu Bratislava: to byla skutečně extrémní situace, kdy si zasloužili velkou kritiku jak fanoušci, tak slovenští pořadatelé a pochopitelně také UEFA, která dovolila hrát na stadionu s naprosto nevyhovujícími (nejen) bezpečnostními podmínkami.

Myslíte si, že některá média informují o činnosti fanoušků neobjektivně? Pokud ano, která a jak?

Nemyslím si. Nebo mě aspoň v tuhle chvíli nenapadá konkrétní příklad. Jen bych řekl, že je důležité odlišovat skupiny fanoušků, nevztáhnout problém na všechny obecně. Pokud se to neděje, někdy to může zapůsobit nešťastně. A lidé, kteří do celé problematiky tolik nevidí, mohou získat mylný dojem, že stadion je plný rváčů.

Myslíte si, že komunikace fanoušků stran FAČR a médií je nedostatečná? Nebo naopak, že fanoušek nestojí o spolupráci s médii?

Opět záleží na konkrétním případě a na tom, koho nazýváme "fanouškem". Pokud mluvíme o skalních, kteří chodí zpravidla do kotle, připravují choreografie a podobně, ti mají většinou nějakého svého "šéfa", který v některých případech může být pojítkem s médii. Například ve Slavii dřív tuhle roli plnil Lukáš Vala alias Strašák, který s médii často komunikoval a nevadilo mu "být vidět". Naopak třeba ve Spartě, pokud vím, nikdo ze skalních takto vystupovat nechce, preferují anonymitu. Sám s tím nemám zkušenost, ale od kolegů jsem slyšel, že se pokoušeli spartánské fanoušky v určitých případech kontaktovat a úspěšní nebyli. Záleží tedy na konkrétním klubu. Co se týče komunikace skalních fanoušků s FAČR, upřímně říkám, že nevím, jak a jestli vůbec probíhá. FAČR podle mě spíš komunikuje s kluby, které potom s fanoušky pracují samostatně. Některé kluby pořádají pravidelná setkání s fanoušky, kam chodí členové vedení, trenéři i hráči.

Mají média na chování fotbalových fanoušků významný vliv?

Média mají vliv na chování lidí obecně, fotbaloví fanoušci samozřejmě nejsou výjimkou. Často na události probírané v médiích reagují transparenty, choreografiemi, skandováním. Bez médií by lidé pochopitelně byli o fotbalovém dění mnohem méně informováni, takhle mají větší možnost udělat si názor.

Dalo by se hovořit o etapě vývoje fotbalového fanouška, kde je určujícím faktorem vliv a referování v médiích? S ohledem na to, že mezi předcházející etapy patřily například pre-chuligánská, chuligánská, politicko-sociální?

Můj dojem je, že média měla na chování fanoušků velký vliv už v minulosti. Vždyť fungují jako prostředník, který fanouškům předává informace, jež by se k nim jinak asi nedostaly. V posledních letech s rostoucím významem internetu a sociálních sítí je jejich vliv skutečně ještě o něco vyšší, informace se šíří rychleji a zasáhnou mnohem větší počet lidí. Jestli však mají média na chování fanoušků přímo rozhodující vliv, to se neodvažuji tvrdit. Určitě fanoušky významně formuje především prostředí, ve kterém vyrostli a ve kterém se pohybují.

Mělo by docházet k větší komunikaci a spolupráci médií a fanoušků? Ku prospěchu obou stran – fanoušci by skrze sloupky nebo pravidelné rubriky prosazovali svoje názory a cíle a redaktoři by mohli lépe rozumět a přiblížit svět fanoušků v souvislosti s fotbalem.

Zajímavý nápad. Jen jsme znovu u otázky, koho v tomto případě budeme brát jako fanouška. Člověka, který chodí na hlavní tribunu? Do kotle? Nebo někoho, kdo na fotbal kouká od televize? Mezi fanoušky je spousta rozdílných skupin a těžko říct, jestli by se navzájem shodly na tom, kdo by měl do médií vystupovat "za všechny". Opět můžu uvést jako příklad slávistu Strašáka: po utkání s Teplicemi, které Slavia prohrála 0:7, jsem s ním dělal rozhovor, kde mluvil za fanoušky Slavie a jmenoval určité podmínky, jejichž splnění údajně po hromadné domluvě požadují od hráčů a vedení klubu. Druhý den mi přišel mail od jiného slávistického fanouška, který si stěžoval, že "za něj" veřejně mluví někdo, s jehož názory se on vůbec neztotožňuje. Fanouškovské tábory jsou v mnoha ohledech velice nejednotné, proto nevím, jestli by podobný model mohl fungovat. Možná ano, ale musel by se dobře promyslet, aby nenadělal víc škody než užítku.

Viděl jste díl o fanoušcích v cyklu ČT Kmeny? Co na něj říkáte?

Viděl jsem. Zajímavě natočeno, ale mám dojem, že forma trochu předčila obsah. Pětadvacetiminutový dokument podle mě nemůže zcela postihnout problematiku, spíš jen naznačuje. Navíc bych opět nehovořil obecně o fanoušcích. Ti, kteří jsou v dokumentu zachyceni, tvoří jen malou část z celkového počtu lidí na stadionu. Díl se sice jmenoval Hooligans, ale zaznamenal jsem v diskuzích na webu názory, že ve skutečnosti hooligans fungují jinak, že tahle skupina by je reprezentovat neměla. To však nedokážu moc dobře posoudit, protože jsem se v této komunitě nikdy přímo nepohyboval.

Měla by veřejnoprávní média jako je ČT na základě své podstaty vychovávat fotbalové diváky? Ukazovat/neukazovat záběry násilností, mít pravidla pro psaní o fanoušcích?

Nevím, jestli je výraz „vychovávat“ úplně přesný. Především by měla ČT o fanoušcích přinášet objektivní a vyvážené informace. Asi by to nemělo vypadat třeba takhle: <https://www.youtube.com/watch?v=ykLxyatchqM>. Pokud vím, zobrazování násilí řeší Kodex ČT, který obsahuje formulaci: „ČT v pořadech, které vysílá, nedá větší prostor prezentaci násilí, než jaký je z hlediska uměleckého ztvárnění určitého tématu či zpravodajského nebo publicistického pokrytí skutečnosti nezbytný.“ Někdy je nutné násilí ukázat, aby divák pochopil význam sdělení, ale určitě by takové zobrazení nemělo být samoučelné nebo příliš časté.

Povolil byste používání pyrotechniky na stadionech? Kde je pro vás ve fandění hranice, které by se neměly porušit?

O pyrotechnice už jsem mluvil. Upřímně říkám, že někdy se mi pyro líbí a má své kouzlo, v hledišti může vypadat pěkně. Jenže na druhou stranu - nejsem expert na pyrotechniku a nedokážu říct, jestli jsou třeba světlice nebo dýmovnice zcela bez rizika. Záleží, jak kvalitní pyrotechniku fanoušek koupí, jestli s ní umí správně zacházet... A to se ve velké skupině prakticky nedá ohlídat. Proto je asi rozumné, že na fotbale není povolena. I kdyby byl rizikový třeba jen jeden případ z tisíce.

Co jsou hlavní problémy současné české kopané? Může být jedním z nich i odliv fanoušků? Proč?

Odliv fanoušků podle mě není příčina problémů českého fotbalu, ale důsledek. Problémů je plno: podezřelé chyby rozhodčích, neustálé signály o korupci, slabá úroveň některých zápasů, ale třeba i to, že se velká část zápasů hraje v zimních měsících, kdy diváci raději zůstanou v teple u televize. Na druhou stranu, český divák je taky hodně náročný a leckdy i dost nevypočitatelný. Vzpomínám si, že v sezoně, kdy Baník Ostrava naposledy bojoval o titul, měl doma snad na každý zápas vyprodáno, celé město fotbalem žilo. A když titul získal, euforie najednou nepochopitelně opadla a na první utkání v nové sezoně byl stadion poloprázdný. Určitě je správné dávat si za cíl Anglii nebo Německo, kde jsou pořád plné stadiony, ale nemyslím si, že v českém prostředí (a s přihlédnutím k české mentalitě) je možné něčeho takového dosáhnout.

Mohla by nová média zmírnit incidenty na fotbale? Fanoušek se – i anonymně – vyřádí, vypíše na sociálních sítích a už nemá potřebu se na stadionu bít.

To si nemyslím. Pokud se někdo chce jít na stadion poprat, psaní na sociální síti ho asi od toho nápadu neodradí. Může to fungovat u jednotlivce, ale nemyslím si, že kdyby nejtvrďší jádro fanoušků před zápasem hromadně zasedlo k počítačům a "vypsalo" se, že by pak na stadionu byli jako beránci. Bohužel je to asi nereálná představa.

Je chování fotbalových fanoušků určitým odrazem společnosti?

To je takové klíšé, které moc nemám rád. Spíš bych řekl, že chování fanoušků je určené tím, co si "mohou dovolit". Pokud například vědí, že sice páchají trestnou činností, ale přesto s největší pravděpodobností nebudou nijak výrazně potrestáni, prostě ji budou páchat dál, dokud s tím někdo povolaný něco neudělá a nezavede přísnější pravidla. Pravda je, že v posledních letech na stadionech například výrazně ubylo projevů rasismu. Dřív, když hráli v lize jeden nebo dva hráči tmavé pleti, skoro všude se na ně hučelo, pískalo, někde dokonce létaly banány. Dnes jsou už takové primitivní projevy naprostou výjimkou. Nedokážu však říct, jestli je to odraz vývoje celé společnosti, nebo je spojený s tím, že ve fotbalovém prostředí se objevuje čím dál víc hráčů z různých etnických skupin.

Příloha č. 5: Rozhovor se Stanislavem Hrabětem

Bulvár v jistém směru ovlivňuje veřejnost. Je přípustné, aby byla bulvární sportovní média? Prosím rozved'te proč.

Není sám o sobě sport bulvár? Nejde v něm přece o život, o životní existenci, přináší emoce, pocity, zábavu. Slavní sportovci přinášejí určitou společenskou hodnotu, jsou vzory mládeži, identifikátory. Ale pořád je sport pouze nadstavba společenského dění.

Čím si vysvětlujete, že v tištěných médiích nemá Deník Sport konkurenci? A pokud by existovala, měla by šanci do budoucna přežít v tištěné verzi? Má ji Deník Sport?

Tradice i to, že česká společnost nadále odbíhá od závažných témat, neboť je zhnusena politikou. Když si uvědomíme, že zanikly na úbytě takové deníky jako curyšský Sport, časopisy Don Balon nebo Guerin Sportivo, tak je zázrak, že Sport přežívá. Bude tak dlouho, dokud nebude prodělečný (otázka spíš inzerce než náklad), nebo bude majitel z různých důvodů ztrátu přehlížet.

Existují v redakci Deníku Sport (iSportu) nějaká nepsaná pravidla o referování o fanoušcích?

Ne.

Do jaké míry si může redaktor ve Sportu (iSportu) dovolit projevit sympatie s určitými interakcemi fanoušků (pyrotechnika, choreografie, pokřiky při verdiktech – které se ukážou být nesprávné apod.)?

Záleží na souvislostech. Nemůže souhlasit s urážkami, že Pelta je „úd“, ale může upozornit, že existují horší a nebezpečnější pokřiky (rasistické, xenofobní aj.). Choreo je fajn, pokud neuráží a je vtipné, s ním se ztotožnit může.

Myslíte si, že některá média informují o činnosti fanoušků neobjektivně? Pokud ano, která a jak?

Pokud jde o hodnocení jejich chování, ne tedy o počet či informaci, jaká měla chorea, tak všechna. Hodnotí je konkrétní novinář, tedy subjektivní pohled.

Myslíte si, že komunikace fanoušků stran FAČR a médií je nedostatečná? Nebo naopak, že fanoušek nestojí o spolupráci s médii? Prosím rozved'te.

Fanoušek a fanoušek. Rozumný fanoušek rád diskutuje a je tvárný, nerozumný (rváč, výtržník) o žádný kontakt a komunikaci nestojí.

Dalo by se hovořit o etapě vývoje fotbalového fanouška, kde je určujícím faktorem vliv a referování v médiích? S ohledem na to, že mezi předcházející etapy patřily například pre-chuligánská, chuligánská, politicko-sociální?

Kdo má fotbal rád, snaží se o něm něco zjistit, tedy i čte. A tím je formován. Etapy souvisí spíš s věkem a rozvojem osobnosti. Přibývajícím věkem radikalismus ustupuje nejen v ochozech stadionů.

Mělo by docházet k větší komunikaci a spolupráci médií a fanoušků? Ku prospěchu obou stran – fanoušci by skrze sloupky nebo pravidelné rubriky prosazovali svoje názory a cíle a redaktoři by mohli lépe rozumět a přiblížit svět fanoušků v souvislosti s fotbalem.

Každá diskuse je cenná, ve Sportu mají fanoušci vybraných klubů možnost vyjádřit se v pravidelné rubrice. Určitě to sblízuje. Potíž je v tom, že ultras neuznávají žádné formy podobné spolupráce a ten, kdo je ochoten, je jimi z fanouškovské obce vytěšňován.

Měla by veřejnoprávní média jako je ČT na základě své podstaty vychovávat fotbalové diváky? Ukazovat/neukazovat záběry násilností, mít pravidla pro psaní o fanoušcích?

Každé médium má i funkci výchovnou.

Povolil byste používání pyrotechniky na stadionech? Kde je pro vás ve fandění hranice, které by se neměly porušit?

Nejspíš ne. Byl jsem na vojně v ČSLA a vím, jak může být imitace nebezpečná. A fanoušci jsou paka, neumějí s ní pracovat. Nepovolil.

Co jsou hlavní problémy současné české kopané? Může být jedním z nich i odliv fanoušků? Proč?

Může. Každý, kdo má rád fotbal, že pro český fotbal prospěšný. I ten, kdo každý týden dá stovku svému klubu za návštěvu utkání.

Mohla by nová média zmírnit incidenty na fotbale? Fanoušek se – i anonymně – vyřadí, vypíše na sociálních sítích a už nemá potřebu se na stadionu bít.

Tak zjednodušeně bych to neviděl. Už jsem naznačoval, že existují dva tábory. Ten druhý je neovlivnitelný a je cílem, aby vůbec na utkání nechodil.

Je chování fotbalových fanoušků určitým odrazem společnosti?

Určitě. Nepřilétli z Marsu.

Příloha č. 6: Rozhovor s fanouškem Sparty Praha¹

Co pro vás znamená chození na fotbal?

¹ Fanoušek je jednadvacetiletý student, který požádal o zachování anonymity. Rozhovor je přepsán ve snaze o co největší zachování autenticity, i když v něm byly pasáže, které v akademické práci nešly publikovat.

Chození na fotbal pro mě znamená opravdu hodně. Je to víc jak koníček. Beru to už jako povinnost, a když na fotbale nejsem fakt mě to štve. Jsem v ultras skupině, kterou nemůžu jmenovat a jsme prostě jako jedna velká rodina. Kde je náš klub, tam jsme i my.

Kde je pro vás v chování fanoušků hranice, za kterou byste nešel?

Nevytáhl bych na fanouška jiného klubu nějakou zbraň. To je naprosto běžný třeba v Polsku.

Přeješ ostatním týmům kromě Sparty, které nepřiklad hrají evropské poháry a sbírají body do koeficientu?

Ano, fandím - furt jsme jeden národ. Na repre ale nechodím, to je jedna velká fraška, co se týče stránky fans.

Popište prosím svůj nejsilnější zážitek z návštěv zápasů/výjezdů. Z fotbalého hlediska a potom také z hlediska nějaké akce fanoušků v hledišti.

Největší zážitek z fotbalu byl, když Tomáš Řepka v posledním zápase sezóny dal nádhernej gol hlavičkou a vypuklo naprostý peklo na Letný - získali jsme titul. Pak samozřejmě, když se hrálo v Londýně s Chelsea. Hráli jsme parádní fotbal a v hledišti jsme byli jasně lepší než fans Chelsea. Tenkrát o nás psali, že takovej hukot dlouho v Anglii nezažili.

Porval jste se někdy na fotbale? Proč a kvůli čemu? Udělal byste to zase?

Porval jsem se víckrát, ale největší konflikt jsem zažil v Bratislavě - o tom slyšel snad každý. Bohužel myslím, že tohle nikdo nechtěl, ale stalo se. Byl to naprosto nezvládnutej zápas od policie a pořadatelský služby. Hrálo se na stadionu, kde to bylo průchozí, což bylo samozřejmě na výsměch. Došli až k nám a začali po nás házet dělobuchy, petardy, sedačky atd. Samozřejmě jsme to nenechali jen tak odeznít a začala pořádná mela. Myslím si, že většina fans ACS se za to stydí, ale stalo se a už to nevrátím. Pak jsem zažil pár dalších konfliktů, ale ty byly oproti Bratislavě nic.

Jaký je váš názor na média, která píšou o fanoušcích? Píšou objektivně? Když ne tak která konkrétně?

Abych se přiznal, média moc nečtu, protože se u toho vždycky rozčílím. Třeba takovej iSport. To je banda, že se nám smějou fans po celý Evropě. Píšou nesmyslné věci ohledně přestupů, neustále nás fotí atd. Ten určitě objektivní není. Naopak na iDnesu aspoň rozepíšou, když byl nějaký problém s policií a dávají tam názory fans.

Umíte si představit spolupráci s médii? Reportáže z fandění, novináři v kotli nebo jen třeba prostor v novinách pro názory fanoušků.

Už se to zkoušelo a nedělalo to dobrotu, takže jsem rozhodně proti.

Myslíte, že žijeme v době, kdy média zásadně ovlivňují chování fotbalových fanoušků?

Ano rozhodně, ale podívejte se na stránku fanoušků supporters.cz. Tam se píše, jak se přesně věci staly.

Co vám na současném fotbale nejvíc vadí?

Předseda FAČR a zároveň majitel Jablonce v jedné osobě? No to je výsměch. Potom také jmenovitě Roman Bebr a Dagmar Damková.

Jakou roli podle vás hrají ve fanouškovské komunitě webové stránky a sociální sítě? Myslíte si, že jsou fanoušci aktivní na stránkách nebo soc. sítích?

Na Facebooku jsou aktivní fans, kteří jdou na fotbal jednou za sezónu a ty nemám v oblibě. Dělají ostudu. Například specialisté z Brna a Teplic. Já sám si čtu komentáře k zápasům na stránkách pro opravdové fanoušky, kteří podporují svůj klub na každém zápase.

Je někdo z rodiny, kdo chodí fandit také? Chodil váš táta fandit?

Nechodí, nechodil.

Jezdíte pravidelně na výjezdy a chodíte na domácí zápasy?

Letos jsem chyběl na čtyřech zápasech ACS - bohužel to byly výjezdy v Evropské lize (Neapol, Bern, Zwolle, Malmo). Na to jsem neměl finance. Aktuálně je odehráno 25 kol Synot ligy a já byl na každém zápase a k tomu ještě na domácích zápasech poháru a Evropské ligy.

Patří násilí a výrtžnosti k fotbalu?

Nepatří, ale někdy to jinak nejde.

Povolil byste pyrotechniku na stadionu? Za jakých podmínek?

Pyro není zločin! Pyrotechnika rozhodně patří k fotbalu, ale nesmí se dostat na hřiště.

Příloha č. 7: Tabulka s fanouškovskými weby fotbalových klubů

Název klubu	Webová stránka	Stav
Slavia Praha	http://www.slaviaultras.cz/	aktualizované
	http://www.slavistickenoviny.cz/	aktualizované
Sparta Praha	http://www.spartaforever.cz/	aktualizované
Baník Ostrava	http://www.chachari.cz/	aktualizované
Bohemians 1905	http://sektor1905.cz/	aktualizované
Viktoria Plzeň	http://www.ultraside.cz/	aktualizované
	http://www.ultrasplzen.cz/	aktualizované
	http://vyjezdaci.cz/	aktualizované
Dukla Praha	http://www.fkdukla.cz/zobraz.asp?t=fanklub	fanklub
Mladá Boleslav	http://www.ffmb.cz/	aktualizované
	http://blueandwhite1902.cz/	obč.sdružení
Hradec Králové	http://www.podlizatky.cz/	neaktualizované
	http://www.votroci.cz	aktualizované
Liberec	http://www.supras-unisono.info/	neaktualizované
	http://www.fcslovanliberec.cz/zobraz.asp?t=fanclub	fanklub
Teplice	http://www.fanklubfkt.cz/	fanklub
	http://www.sektor15.cz/	již nefunkční
Jablonec	http://ultras-jablonec.wgz.cz/	neaktualizované
Slovácko	http://www.fanaticos.cz/	aktualizované
	http://www.fcsforever.wz.cz/novinky/index.htm	neaktualizované
Brno	http://zbrojovaci.cz/	aktualizované
Jihlava	http://www.fcvysocina.cz/fanousci.asp	pouze fanklub
Příbram	http://www.fkpribram.cz/fanklub/clenstvi/	pouze fanklub
České Budějovice	http://fans.dynamocb.cz/index.asp	neaktualizované